

1. Державна служба статистики України. Основні показниками соціально-економічного розвитку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Державна служба статистики України. Соціально-економічний розвиток України за січень-лютий 2021 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВИДАВНИЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ

УДК 65.012

АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ

Боярська-Хоменко А.В.

Науковий керівник: Дорошенко Г.О., д. е. н., проф.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Сучасна епоха інтернаціоналізації і глобалізації сприяє стиранню кордонів, що сприяє поширенню світового соціального досвіду з метою налагодження міжкультурної комунікації у сферах освіти, технологій, державного управління, культури та науки. Підвищення ефективності управління освітою є одним із головних завдань більшості країн світу. Країни, що розвиваються, визначили серед своїх пріоритетних завдань досягнення 100-відсоткової грамотності серед свого населення. Для цього уряди держав докладають чимало зусиль щодо розробки нової освітньої політики і реформування існуючої системи освіти. Зважаючи на це, проблема управління таким складним процесом завжди є пріоритетом керівників та адміністраторів освіти.

Загальновідомо, що управління вищою освітою здійснюється на різних рівнях: державний та регіональний, центральний та інституційний. Ми пропонуємо звернутись до аналізу управління вищою освітою на інституційному рівні, оскільки саме цей рівень є практичною основою для реалізації адміністративного менеджменту в закладах вищої освіти (далі – ЗВО).

Сьогодні відбувається переосмислення принципів та підходів до адміністративного менеджменту в ЗВО, що відображається в удосконаленні нормативно-правової бази, розширенні освітніх і наукових завдань ЗВО, появі нових управлінських функцій керівників, формуванні додаткових професійних компетентностей адміністративного та науково-викладацького складу. Це доводить актуальність проблеми підвищення рівня професіоналізму і управлінської компетентності адміністрації ЗВО.

Основні аспекти реалізації проблеми управління ЗВО визначено у Законі України «Про вищу освіту», де обумовлено ієрархію управління вищою освітою, визначено повноваження суб'єктів менеджменту вищої освіти тощо [1]. Управління ЗВО – це складний процес інтеграції відповідних людських і матеріальних ресурсів, які є ефективними для реалізації місії, візії та освітньо-наукових завдань. Поняття «адміністрування» у сфері вищої освіти охоплює низку процесів: планування, організація, керівництво, координація, моніторинг і оцінка.

У ході наукового пошуку з'ясовано, що сучасна концепція адміністративного менеджменту в сфері вищої освіти характеризується:

- співпрацею – система вищої освіти передбачає залучення до процесу планування різних зацікавлених верств суспільства;
- постійним оновленням – передбачає виявлення причин освітніх проблем та прийняття відповідних рішень для їх розв'язання;
- командною роботою – до процесу управління і планування має бути залучена не лише адміністрація ЗВО, але й групи експертів у різних напрямках діяльності закладу освіти;
- соціальними та економічними завданнями – спрямованість на покращення життя суспільства без будь-якої дискримінації;
- науковістю – об'єктивний збір, інтерпретація та аналіз даних з метою представлення взаємозв'язків між сучасними та майбутніми потребами освітньої системи;
- перспективністю – урахування тенденцій розвитку світової науки, культури, економіки, політики [2].

Установлено, що управління ЗВО охоплює три основні області: людські ресурси (студенти, адміністративний і науково-педагогічний персонал, стейкхолдери); інтелектуальні ресурси (освітні програми, продукти наукової діяльності тощо); матеріальні та фінансові ресурси [2, с. 326].

Варто зазначити, що безпосередні функції адміністративного менеджера ЗВО покладено на керівника. Для досягнення освітньої і наукової мети ЗВО, керівник повинен ретельно планувати концепцію, стратегію і завдання діяльності закладу, що реалізується у співпраці з адміністративним персоналом, науково-викладацьким складом, іншими співробітниками. Разом з тим керівник здійснює координаційну і контролюючу функції, формує мотиваційну і комунікаційну стратегії [3]. Зважаючи на це, варто наголосити на тому, що успішний керівник ЗВО повинен мати такі особистісні якості: бути чуйним до почуттів оточуючих, розсудливим, легкодоступним, відповідальним та доброзичливим; бути відданим своїм принципам і поглядам, шанувати цінності, права та гідність інших людей; бути надійним, щедрим, ліберальним, скромним, щирим, неупередженим у спілкуванні з підлеглими; мати впевненість у собі та здатність легко ідентифікуватися з колегами; уміти ефективно, швидко та ергономічно виконувати роботу; бути твердим і неупередженим у прийнятті суджень та рішень [4].

У ході наукового пошуку було з'ясовано завдання реалізації адміністративного менеджменту в ЗВО, серед них варто назвати такі:

1. Забезпечення ефективного освітнього процесу.
2. Забезпечення належного використання ресурсів.
3. Забезпечення професійного і особистісного розвитку викладачів.
4. Організація всебічного гармонійного розвитку здобувачів освіти відповідно до вибудованої індивідуальної освітньої траєкторії.
5. Залучення здобувачів освіти до професійної і наукової спільноти.
6. Формування змісту освіти у відповідності із запитамі різних груп стейхолдерів, вимогами сучасного ринку праці та потребами суспільства.
7. Ефективна і результативна організація праці адміністративного і науково-викладацького персоналу.
8. Реалізація наукової складової освітніх програм та розвиток наукового потенціалу викладачів.
9. Забезпечення високої якості освіти, відповідно до визначених стандартів.

Установлено, що реалізація зазначених завдань адміністративного менеджменту ЗВО на інституціональному рівні передбачає такі види діяльності: визначення місії і візії ЗВО;

формування стратегії діяльності; планування наукової та освітньої діяльності; формування освітнього середовища; організація освітнього процесу; розподіл обов'язків і відповідальності між співробітниками; реалізація мотиваційної стратегії; реалізація комунікаційної стратегії; здійснення контролю, аналіз успіхів, досягнень і невдач ЗВО; реалізація заходів щодо розвитку персоналу; забезпечення дотримання режиму праці та її безпеки; управління фінансовими і матеріальними ресурсами та деякі інші.

Таким чином, адміністративний менеджмент у ЗВО передбачає сукупність процесів формування і досягнення організаційних завдань за допомогою управлінських функцій (планування, організація, керівництво, координація, моніторинг і оцінка). Адміністративний менеджмент у ЗВО використовує доступні ресурси (людські, інтелектуальні, матеріальні та фінансові ресурси) і розподіляє їх відповідним чином для досягнення заздалегідь визначених освітніх завдань.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 15.04.2021)
2. Ibrahim A. A., Mazin S. A. Educational Management, Educational Administration and Educational Leadership: Definitions and General concepts. SAS Journal of Medicine, 2017. 3(12). pp. 326-329. DOI: 10.21276/sasjm.2017.3.12.2
3. Менеджмент: навч. посібник / за заг. ред. Г.О. Дорошенко. Харків, «ВСВ-Принт», 2015. 300 с.
4. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.

УДК 351.85:655.4./5(477)

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ КНИГОВИДАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Варіч С. О.

Науковий керівник: Крикун О.О., к.е.н., доц.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна